

Sensorveiledning SOS1000. Høst 2016

Begrepsoppgavene

De ulike autoritetstyper (Weber): Alle tre autoritetstyper skal være med: tradisjonell, karismatisk, legal-rasjonell. Det bør gis definisjoner av disse autoritetstypene. Det bør også sies noe om hva autoritet mer generelt forstås som hos Weber, dvs. hva dette er en typologi av, jf. autoritet som legitim autoritet. Dette er dekket i pensum både hos Østerberg og Schiefloe.

Religiøs kompleksitet: Sikter til at det finnes flere motstridende religiøse trender på ulike nivåer på en og samme tid, for eksempel at det skjer en sekularisering i visse grupper, men at religiøsitet får ny betydning i andre grupper (religiøs kompleksitet betyr altså ikke (bare) at det blir flere religioner e.l.). Denne definisjonen bør være inne. Det er også nærliggende å si noe om hva som kjennetegner nordisk religiøs kompleksitet: sekularisering i befolkningen, mer synlig religiøsitet i offentligheten, mer flerreligiøsitet. Begrepet tas direkte opp i Furseths kapittel i Det norske samfunn, s. 288-290. Det kan også eventuelt også trekkes inn momenter fra Botvar/Henriksen og Furseth (2014).

Frontfagmodellen: Modell for lønnsdannelse i Norge/Norden der konkurranseutsatt industri fastsetter rammer for lønnsveksten også i andre sektorer og for andre grupper. Det bør stå litt om bakgrunnen for frontfagmodellen (hvorfor man har den), og gjerne også litt om kontroversene rundt den (for eksempel om offentlig sektor og kvinner blir hengende etter, om den sikrer en solidarisk lønnspolitikk osv.). Dette behandles av Hippe/Nergaard i kapittelet deres i Det norske samfunn, s. 31-32. Det står også en del om frontfagene i de nordiske forhandlingsmodellene i Cappelens kapittel.

Klassisk rasisme og nyrasisme: Rasisme i klassisk forstand er en ideologi om rangordning mellom grupper basert på rasemessige og biologiske kjennetegn. Nyrasismen, begrepet oppsto på 1980-tallet, er «ny» fordi den rasistiske ideologien heller knyttes til ulike kulturelle kjennetegn mellom grupper. Det er også vanlig å skille mellom diskriminering (på individ/handlingsnivå) og rasisme, som gjerne fremstilles som er strukturelt fenomen. Det står om dette i Rogstad/ Midtbøen, her er også relevante eksempler. Det kan eventuelt også trekkes inn momenter fra Hagelund og Fangen.

Generelt om begrepsbesvarelsene:

Oppgaven er å redegjøre for tre av fire begreper. Det skal ikke trekke opp om man redegjør for fire begreper.

Hvor lang den enkelte begrepsbesvarelsen er, kan variere, men det vanlige er mellom en halv og halvannen side på hvert begrep.

Begrepsbesvarelsene vil typisk inneholde redegjørelse for sentrale begrepskjennetegn og eksempler på hvordan begrepet eller distinksjoner knyttet til begrepet anvendes empirisk. De kan også inneholde korte diskusjoner, men ofte vil det ikke være tid og plass. Inneholder begrepsbesvarelsene bare eksempler på konkrete anvendelser og mangler presis terminologisk redegjørelse med utgangspunkt i pensum, skal dette trekke ned.

Drøftingsoppgavene

Gjør rede for Gösta-Esping Andersens velferdsstatsregimer. Drøft deretter hvor godt det sosialdemokratiske regimet treffer sentrale trekk ved den norske velferdsstaten.

De sentrale pensumbidragene for å løse denne oppgaven er Esping-Andersen, Fløtten m.fl. og Ellingsæter og van der Wel. Oppgaven må inneholde definisjon av hva et velferdsstatsregime er (hva slags typologi dette er) og sentrale kjennetegn ved det liberale, konservative og sosialdemokratiske regimet. Det er en styrke om besvarelsene også trekker inn diskusjoner som har vært av Esping-Andersens typologi (For eksempel: om finnes det flere typer regimer, sett fra et kjønnsperspektiv, fanger typologien opp endringene som skjer osv.). For å kunne gjøre drøftingen på en god måte må Esping-Andersens kriterier for et sosialdemokratisk regime så sammenholdes med empiriske trekk ved den norske velferdsstaten. Disse redegjøres for særlig hos Fløtten, men også hos Ellingsæter og van der Wel. Her finnes mange mulige drøftingspunkter, men det er nærliggende å trekke inn forholdet universalisme/behovsprøving og arbeidslinjas rolle. Drøftingen kan også vinkles fra et kjønnsperspektiv (fanger Esping-Andersens regimebegrep tilstrekkelig opp familiepolitikken og «kvinnevennlige» ordninger?). Det kan også være relevant å trekke inn nye styringsformer, konkurranseutsetting/privatisering osv.

Gjør rede for hva som menes med forbrukskultur/forbrukssamfunn. Drøft forholdet mellom forbruk og sosial ulikhet.

I redegjørelsen for «forbrukskultur/forbrukersamfunn» er Brusdal og Frønes det sentrale pensumbidraget. Forbrukssamfunnet eller forbrukersamfunnet er kort sagt der forbruk står sentralt i den enkeltes liv og for samfunnsøkonomien. Det skilles mellom forbrukets bruksverdi, bytteverdi og opplevelsesaspektet. Det er også rimelig å komme inn på sentrale sider ved forbruksutviklingen og noen årsaker til forbrukersamfunnets fremvekst. Forbrukskultur kan knyttes til kulturelle aspekter ved denne samfunnsformen/samfunnsutviklingen – i kapittelet knyttes dette til termer som forbrukets «symbolske verdi», betydningen for «selvrealisering»/ «selvutvikling», «identitet», «livsstil» osv. Når det gjelder drøftingsdelen, har Brusdal og Frønes også et avsnitt, men ganske kortfattet, om forbruk og ulikhet, dvs. om hvordan forbruk er knyttet til sosial posisjon (s. 308-309). Også momenter fra andre avsnitt i kapittelet kan imidlertid trekkes inn, som forholdet mellom forbruk og kjønn, og forholdet mellom kulturelle forskjeller/livsstiler og forbruk. Temaet sosial ulikhet behandles dessuten i andre pensumbidrag som Nordli, Hansen og Engelstad, og det er et pluss om besvarelsene greier å koble det de skriver til distinksjoner og diskusjoner her. Det kan også være relevant å trekke inn miljøperspektiver (f.eks. Holden 2005).

Generelt om drøftingsoppgavene: Begge oppgavetekster inneholder både en redegjørelsesdel og en drøftingsdel. Omfanget av de to delene kan variere, men mangler besvarelsen drøftingsdel (eller den er marginal), eller om studenten starter å diskutere uten å berede grunnen gjennom en presis redegjørelse for begreper og relevante innsikter fra pensum, skal det trekke ned, og slike oppgaver skal normalt ikke kunne få C eller bedre. Samtidig kan en sterk redegjørelsesdel kompensere noe for manglende/mangelfull drøfting, og en interessant diskusjon kompensere noe for hull i redegjørelsesdelen.